Examensarbete

Förskollärarutbildningen, 210 hp

”Barnen ska inte behöva skämmas över sitt språk”
– En kvalitativ diskursanalys om pedagogers uppfattningar och erfarenheter för utvecklingen av barns flerspråkighet

Halmstad, 04.06.2023

Gentiana Bordoniqi & Jasmina Ramizi

Handledare: Kalle Jonasson

Examinator: Anders Nelson

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Sammanfattning

För att utforska pedagogernas uppfattningar och arbetsmetoder kring att främja flerspråkighet i förskolan genomfördes kvalitativa intervjuer med ett urval av pedagoger. Intervjuerna syftade till att få en djupare förståelse för deras uppfattningar och erfarenheter av att arbeta med flerspråkiga barn. Genom en diskursiv analys samt av intervjuerna kunde olika tolkningar och förståelser av förskolans läroplan lyftas fram. Det framkom att vissa pedagoger betonade vikten av att följa läroplanens riktlinjer noggrant, medan andra uttryckte att flexibilitet och anpassning var nödvändigt för att möta barnens individuella behov. Studiens resultat indikerar att det finns utmaningar i att främja flerspråkighet i förskolan, särskilt när det gäller att kommunicera och involvera vårdnadshavare. För att möta dessa utmaningar är det viktigt att pedagogerna har en positiv inställning och nyfikenhet gentemot barnens olika språk och kulturer. Stöttning från pedagogerna spelar också en viktig roll i barnens flerspråkiga utveckling.

Sammanfattningsvis visar studien att pedagogernas uppfattningar och arbetsmetoder kring att främja flerspråkighet i förskolan är komplext, men att det finns en gemensam förståelse av värdet och betydelsen av detta arbete. Det framhålls att detta arbete är viktigt för att stärka barnens självkänsla och identitet, vilket betonar vidare betydelsen av att inkludera och synliggöra alla språk och kulturer i förskolan. Det finns utmaningar i att kommunicera med vårdnadshavare och tolka förskolans läroplan, men pedagogernas inställning, nyfikenhet och stöttning spelar en viktig roll i att främja barnens flerspråkiga utveckling. Högläsning och musik är vanliga strategier som används för att integrera olika språk i förskolan. Denna studie bidrar med kunskap om pedagogers uppfattningar om flerspråkighet samt hur pedagogerna beskriver sitt arbete med flerspråkighet i förskolan.

Nyckelord: Flerspråkighet, förskola, modersmål, transspråkande, identitet, diskursanalys

Abstract

To explore the pedagogues' perceptions and working methods regarding promoting multilingualism in preschool, qualitative interviews were conducted with a selection of pedagogues. The interviews aimed to gain a deeper understanding of their views and experiences of working with multilingual children. Through a discursive analysis of the interviews, different interpretations and understandings of the preschool curriculum could be highlighted. It emerged that some educators emphasized the importance of following curriculum guidelines closely, while others expressed that flexibility and adaptation were necessary to meet children's individual needs. The results of the study indicate that there are challenges in promoting multilingualism in preschool, especially when it comes to communicating and involving guardians. To meet these challenges, it is important that the educators have a positive attitude and curiosity towards the children's different languages and cultures. Support from the teachers also plays an important role in the children's multilingual development.

In summary, the study shows that the teachers' perceptions and working methods regarding promoting multilingualism in preschool is complex, but that there is a common understanding of the value and importance of this work. It is emphasized that this work is important for strengthening the children's self-esteem and identity, which further emphasizes the importance of including and making all languages and cultures visible in the preschool. There are challenges in communicating with guardians and interpreting the preschool curriculum, but the teachers' attitude, curiosity, and support play an important role in promoting the children's multilingual development. Reading aloud and music are common strategies used to integrate different languages in preschool. This study shed light on discourses on multilingualism to the knowledge of how pedagogues can work to promote multilingualism in preschool.

Keywords: Multilingualism, preschool, mother tongue, translingual, identity, discourse analysis

Förord

Till Kalle Jonasson riktas ett stort tack till för den stöttningen och lärorika diskussioner som pågått under studiens gång. Det har varit väldigt lärorikt att kritiskt granska det egna arbetet. Arbetet hade inte kunnat utföras utan de pedagoger som deltog i studien och delade med sig av sina uppfattningar och erfarenheter. Ett tack ska också riktas till oss författare som har utfört ett fint samarbete ihop.

Studien har skrivits gemensamt men på grund av tidsbrist samt för att underlätta arbetsbelastningen har litteraturen delats upp jämnt. Därefter har studien granskats och bearbetats av båda författarna gemensamt.

Innehållsförteckning

1 Inledning 5
2 Syfte och frågeställningar 7
3 Tidigare forskning 8
3.1 Språk som resurs 8
3.2 Pedagogernas förhållningssätt till arbetet med flerspråkighet 9
3.3 Arbetet med flerspråkighet 10
4 Teori 11
4.2 Diskursanalys 11
4.2.1 Social konstruktion och diskurspsykologi 11
5 Metod 13
5.1 Val av metod 13
5.2 Urval 14
5.3 Analysmetod 14
5.4 Genomförande 16
5.5 Trovärdighet 17
6 Resultat och analys 18
6.1 Komplexa aspekter 18
6.2 Språkutveckling i förskolan 21
6.3 Mångsidiga pedagogiska synsätt 23
7 Diskussion 28
7.1 Resultatdiskussion 28
7.2 Slutsats 30
7.3 Metoddiskussion 31
7.4 Didaktiska implikationer 33
7.5 Vidare forskning 34
Referenser I
Bilaga 1 I
Bilaga 2 II
Bilaga 3 III

1 Inledning

Forsell (2018) beskriver att Sverige har på ett få antal decennier utvecklats till ett flerspråkigt land och att det är något som blir synligt i både samhället och skolvärlden. Enligt Skolverkets (2022) statistik har ungefär 25% av barnen i Sverige, som är inskrivna i förskolan, en utländsk bakgrund. 14% är födda utomlands och resten är födda i Sverige men har utlandsfödda föräldrar. Detta innebär att förskolan som följd blir naturligt flerspråkigt och att pedagogerna bör ha kunskap och kännedom om hur flerspråkighet kan utvecklas och uppmärksammas för alla barn. Svensson (2018) definierar en flerspråkig person som någon som kan tala och förstå mer än ett språk. Detta beskriver Svensson (2018) utifrån begreppen simultant flerspråkiga samt additivt flerspråkiga. Till skillnad från simultant flerspråkiga, som innebär att personer kan tala två språk från början innebär additiv flerspråkiga att personen har ett förstaspråk och lägger senare till fler språk. De barn som representeras av Skolverkets (2022) statistik kan betraktas som additivt flerspråkiga eftersom de har svenska som det andra språket som de förvärvar. I denna studie används flerspråkighet enligt Svenssons (2018) beskrivning av additiv flerspråkiga personer.

Enligt läroplanen för förskolan (Lpfö18) är språk, lärande och identitetsutveckling nära sammanflätade. Lpfö18 betonar möjligheten för förskolan att främja utvecklingen av både det svenska språket och modersmålet för barnen. Det framhålls även av Svensson (2018) att barnens identitetsutveckling och språk är sammankopplade, och att identitet konstrueras genom de erfarenheter barnen möter. Enligt Svensson (2018) ökar barnets självkänsla när deras flerspråkighet bekräftas, vilket stärker deras egen identitet. Wedin (2017) likt Svensson (2018) beskriver att barn socialiseras in i språket genom tillämpningen av de språk som används i den sociala samvaron och att det är där utvecklingen av språkliga färdigheter utvecklas.

I en Vi Lärare-artikel från den 14 februari 2022 betonas användningen av språket som en resurs för lärande och att barn som får möjligheten att använda sina språk i förskolan stärker både sitt språk och sin kunskapsutveckling. Artikeln understryker också att det inte finns något absolut rätt eller fel när det gäller arbetet med barns flerspråkighet, utan att det snarare bör synliggöras och uppmärksammas. Wedin (2017) beskriver att barn socialiseras till språket och betonar att omgivningen spelar en betydande roll för barns språkutveckling. Förskolan kan betraktas som en institution där en mängd språk möts. Enligt läroplanen för förskolan (Lpfö18) är det dock en del av pedagogernas ansvar att aktivt skapa förutsättningar för att uppmärksamma och synliggöra de olika språken som kan förekomma inom förskolans verksamhet. Tidigare forskning så som bland annat Skaremyr (2019) samt Sjöberg och Eneflo (2019) har påvisat att

pedagoger saknar tillgång till resurser och strategier för att hantera och uppmärksamma barns flerspråkighet, vilket leder till att detta område blir förbisett. Läroplanen för förskolan (Lpfö18) betonar vikten av en grundläggande förståelse för olika språk inom ramen för förskolans verksamhet. Det bör dock nämnas att våra egna erfarenheter inte har gett tydliga bevis på att pedagoger aktivt engagerar sig i detta område. Vidare är forskning som belyser pedagogernas egna erfarenheter och arbete med barns flerspråkighet också begränsad.

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att utforska pedagogernas beskrivningar av sitt arbete med flerspråkighet genom en diskursanalys. Ett centralt fokus är att undersöka de specifika aspekter som pedagogerna framhäver under sina reflektioner kring barns flerspråkighet. Studiens undersökning av dessa aspekter syftar till att ge perspektiv som kan bidra till utvecklingen av arbetet med flerspråkighet i förskolan.

Hur ser pedagogernas egna uppfattningar och beskrivningar av sitt arbete med flerspråkighet i förskolan ut?

Vilka strategier betonar pedagogerna när de reflekterar över sitt arbete med barns flerspråkighet?

På vilket sätt diskuterar pedagoger de dilemman som kan uppstå i samband med arbetet kring barns flerspråkighet?

3 Tidigare forskning

I detta kapitel undersöks tidigare forskning om betydelsen av språk som resurs, pedagogernas förhållningssätt och arbetet med flerspråkighet. Det övergripande syftet är att skapa en grundförståelse för betydelsen av dessa faktorer för att främja barns flerspråkighet.

3.1 Språk som resurs

Flynn m.fl. (2021) beskriver en berättande aktivitet som hålls en gång i veckan där barn fick berätta en valfri berättelse utifrån deras intressen. Pedagogerna använde sig av transspråkande som verktyg genom att ställa följdfrågor för att utveckla deras berättelse samt stödja de i deras berättande på både spanska och engelska. Svensson (2018) och Cummins (2019) beskriver transspråkande som ett begrepp där människan använder alla sina språkliga kapaciteter i det egna tänkandet och vid kommunikation med andra. Resultatet av Flynns m.fl. (2021) forskning förklarar att pedagogernas engagemang och normalisering av arbetet med transspråkande gynnade barnens språkutveckling av både spanskan och engelskan.

Enligt Svensson (2018) främjar användningen av transspråkande barns språkutveckling och bidrar till en mer jämlik och rättvis undervisning där barn får använda sin samlade kunskap. En likvärdig utbildning, enligt förskolans läroplan (Lpfö18), innebär att ta hänsyn till barns olikheter och anpassa lärandet efter varje barns behov och utveckling. Förskolans uppgift är att skapa möjligheter för barnen att utveckla språket genom att använda de resurser och verktyg som finns tillgängliga (Lpfö18). Enligt Svensson (2018) bidrar transspråkande undervisning till att barn utvecklar sin identitet genom samverkan mellan språk, lärande och identitetsutveckling. Det bekräftas att identiteten skapas utifrån de erfarenheter barnen upplever, och en viktig faktor för barnens självkänsla och egen identitetsutveckling är att deras språk bekräftas, vilket innebär att pedagogernas arbete med alla språk i förskolan är lika betydelsefullt enligt Svensson (2018).

Språk och identitet är förknippade, vilket framhävs av både Svensson (2018) och Flynn m.fl. (2021). Båda betonar vikten av pedagogens perspektiv när det gäller barnets språk och hur detta värderas i deras sociala interaktioner, vilket i sin tur påverkar barnets självvärdering. Flynn m.fl. (2021) beskriver användningen av transspråkande som en metod för att stödja barnens språkutveckling, vilket ger dem möjlighet att dra nytta av hela sin kunskap repertoar och inte bara delar av den.

I en studie av Runfors (2009) framkommer betydelsen av beskrivningspraktik och position praktik för skapandet av identifikationer i samspel med andra i olika sociala sammanhang. Tolkningsprocesser,

positioneringar och bemötande är resultatet av individernas val av identitet. Resultatet från Runfors (2009) forskning visar att vuxna individer som tidigare betraktades som invandrarbarn och undervisades i svenska på "rätt sätt" kände osäkerhet kring det svenska språket. Dessa individer upplevde sig själva som flerspråkiga, men språkkompetenserna var främst förknippad med de språk de lärt sig under skolgången, såsom spanska, engelska, tyska och italienska. Modersmålet var ofta av lägre prioritet.
Runfors (2009) visade också att de intervjuade personerna, som var födda i Sverige och talade flytande svenska, inte identifierade sig som svenskar på grund av att deras modersmål inte var svenska och på grund av deras fysiska attribut, till exempel mörkt hår, som inte passade in i den svenska normen. Däremot kunde de identifiera sig som svenskar när de besökte sina ursprungsländer, där de inte hade full språkkompetens. Liknande resultat nämns i McClains m.fl. (2021) forskning, där det framkommer att i barngrupper där flerspråkiga barn bara undervisas på ett språk visar lägre språkfärdigheter både i modersmålet och i språket som talas i gruppen. Runfors (2009) avslutar sin studie med att betona vikten av hur tilltal och tillskrivningar av de olika språken kan påverka individens identitet och språkkompetens.

3.2 Pedagogernas förhållningssätt till arbetet med flerspråkighet

I sin avhandling beskriver Skaremyr (2019) hur skollagen, språklagen samt minoritets- och minoritetsspråklagen styr förskolans verksamhet. Enligt språklagen och minoritets- och minoritetsspråklagen har barn rätt att lära sig det egna språket och att utveckla det (Skaremyr, 2019). Sammanfattningsvis framhåller Skaremyr (2019) i sin studie att pedagogerna är villiga att arbeta med alla barns språk, men att det förekommer osäkerhet i hur detta arbete ska utföras. Enligt Skaremyrs (2019) studie beror detta på rädsla för att göra fel och riskera att inte uppmärksamma ett visst språk och därmed osynliggöra barnet som talar det språket. Resultatet visade också att pedagogerna använde ett språk de var bekanta med, som i fallet med Skaremyr (2019) var engelska, när de interagerade med barnen. Det tyder på att pedagogerna känner sig mer trygga med att använda ett språk de behärskar.

I en studie utförd av Sjöberg och Eneflos (2019) undersöktes det var pedagoger inom förskolan riktar sitt fokus i samtal om arbetet med flerspråkighet. Genom videoinspelningar av vardagliga situationer i förskolan och reflektionsgrupper kunde forskarna dra slutsatsen att pedagogerna hade en positiv inställning till arbetet med barns flerspråkighet. Dock kände de sig osäkra på hur de skulle hantera och bemöta barnens olika språk. Enligt Sjöberg och Eneflos (2019) uppgav majoriteten av pedagogerna att deras arbete handlade om att lära barnen "det rätta", vilket skapade en rädsla för att göra fel. Vissa pedagoger nämnde

dock att de kunde få hjälp genom samarbete med föräldrar och modersmålslärare för att övervinna osäkerheten i arbetet med barns flerspråkighet.

3.3 Arbetet med flerspråkighet

Enligt Flynn m.fl. (2021) kan pedagoger arbeta med barns alla språk, även de språk de själva inte behärskar, genom att låta barn som talar samma språk samarbeta för att uppmuntra användningen av språket. Pedagogerna kan också involvera hemmet och skapa tillfällen för högläsning på olika språk. Svensson (2018) framhåller att förskolan bör främja användningen av språk eftersom det gynnar barns självkänsla vilket bekräftar dem som individer och bidrar till en trygg identitet.

Bengochea m.fl. (2017) menar att transspråkande är en semiotisk resurs för flerspråkiga barn. I lek och sociala sammanhang använder dessa barn sina språkliga och kulturella resurser för att utveckla betydelsen av objekt och lekaktiviteter. De använder också sina språk för att lösa problem, förlänga berättelser, utse roller, planera samt initiera lekar, konstruera sociala roller och internalisera sociala identiteter. Bengochea m.fl. (2017) poängterar att pedagoger i barngruppen bör ta hänsyn till alla barns språk och möjliggöra användningen av dessa språk i olika situationer inom förskolans verksamhet.

Sammanfattningsvis bör pedagogerna enligt den tidigare nämnda forskningen uppmuntra användningen av barns flerspråkighet i förskolan. Genom att främja och synliggöra flerspråkigheten i barnens sociala interaktion skapas möjligheter för barnen att använda sin samlade kunskap. Forskningen pekar också på vikten av att pedagoger beaktar hur positioneringar, tilldelade egenskaper, tilltal och grupperingar baserat på språk kan påverka individens identitetsskapande. Dessutom visar forskningen att arbete med flerspråkighet gynnar barns självkänsla, stärker deras identitet och bekräftar dem som unika individer. Däremot beskrivs tillvägagångssättet som utmanande för majoriteten av pedagogerna, där osäkerhet kring genomförandet kan leda till att arbetet blir åsidosatt.

4 Teori

I följande kapitel kommer studiens teoretiska grund att diskuteras, vilket har som mål att analysera hur pedagoger uppfattar och beskriver sitt arbete med flerspråkighet.

4.2 Diskursanalys

Bolander och Fejes (2019) skriver att diskursanalys är ett mångtydigt begrepp som har många definitioner, traditioner samt innebörder. Vidare förklarar Bolander och Fejes (2019) likt Jakobsson (2023), Svensson (2019), Ringström (2021), Johanessen m.fl. (2020) samt Jörgensen och Phillip (2000) att diskursanalys är ett verktyg för att studera hur man talar om något, hur man förstår, hur man uppfattar verkligheten, det som sägs i ett samtal och det som inte sägs i ett samtal. I diskursanalysens kontext har begreppet diskurs utvecklats från att vara ett samlingsbegrepp för samtal och resonemang kring ett specifikt ämne till att innebära människans kommunikation med omvärlden (Jakobsson, 2023). Ringström (2021) definierar diskursanalys som en metod och ett verktyg för att samla in, tolka, organisera och förklara material. Johanessen m.fl. (2020) skriver att vid en diskursanalys är det kopplingen mellan verkligheten och språk som är det centrala. Svensson (2019) och Johanessen m.fl. (2020) beskriver diskursanalys som ett sätt att studera och förstå människans sätt att använda sitt språk samt hur det påverkar samhället, andra människor och deras relationer, men även hur människan uppfattar verkligheten.

Svensson (2019) förklarar vidare att när människan använder sitt språk utför hon handlingar och att det är språket som påverkar människans sätt att tänka, känna, uppleva och se. Eilard och Dahl (2021) förklarar att språket i en diskursanalys inte endast ses som neutralt eller exakt utan snarare som också Vygotskij beskrev, ett gemensamt kulturellt verktyg. Enligt Svensson (2019) ger diskursanalys möjlighet att fördjupa förståelsen för hur språkets användning påverkar människors perspektiv på omvärlden och deras interaktion med andra. För denna studie kan diskursanalys bidra till en djupare förståelse för hur pedagogerna uppfattar och beskriver sitt arbete med flerspråkighet genom att analysera deras språkliga uttryck och resonemang kring ämnet. Genom att använda diskursanalys kan forskare avslöja hur olika diskurser och språkliga praktiker kan påverka och forma samhället och individers uppfattningar (Jörgensen och Phillips, 2000).

4.2.1 Social konstruktion och diskurspsykologi

Berger och Luckmann (1991) skriver att social konstruktion är en teoretisk ram inom sociologi, psykologi och andra samhällsvetenskapliga discipliner som utforskar hur människors förståelse av verkligheten och

samhällsstrukturer formas genom sociala och kulturella processer. Berger och Luckmann (1991) betonar att sociala fenomen och idéer inte är naturliga eller objektiva, utan snarare skapade av människor inom en specifik kulturell och historisk kontext. Detta synsätt innebär, enligt Berger och Luckmann (1991), att det inte finns någon universell och absolut verklighet, utan snarare olika tolkningar och uppfattningar som uppstår genom social interaktion. Svensson (2019) pekar på vikten av att studera sociala konstruktioner och diskurser för att förstå vad som sägs, hur det sägs och hur det potentiellt skulle kunna sägas på andra sätt. Genom att analysera språkliga och kommunikativa processer går det att avslöja de sociala och kulturella normer som ligger till grund för vår förståelse av verkligheten (Svensson, 2019).

Hacking (2000) erbjuder en definition av social konstruktivism som ett perspektiv som betonar att samhället är en produkt av människors samspel med varandra. Detta perspektiv förkastar tanken på ett statiskt och objektivt samhälle och snarare betonar dynamiken och det ömsesidiga påverkandet mellan individer och deras sociala omgivning, skriver Hacking (2000). I en socialt konstruerad värld är våra identiteter, roller och beteenden resultatet av sociala interaktioner och sociala normer (Hacking, 2000). Jeppson Wigg (2019) lyfter också fram att social konstruktion innebär att interaktionen mellan människor och deras uppfattningar huvudsakligen är socialt skapade. Det betyder, enligt Jeppson Wigg (2019), att våra idéer och vår kunskap formas genom våra sociala och kulturella sammanhang. Detta perspektiv utmanar uppfattningen om att vår förståelse av världen är objektiv och istället pekar på att den är kontextuell och föränderlig (Jeppson Wigg, 2019).

Genom att studera sociala konstruktioner och diskurser kan vi få insikt i hur språk och social interaktion formar vår uppfattning av verkligheten. Med teorin som grund syftar studien till att genomföra en diskursiv analys av pedagogers egna uppfattningar och beskrivningar av deras arbete med flerspråkighet i förskolan. Burr (2003) skriver att diskurspsykologi fokuserar på att utforska konkreta verbala uttryck i människors vardagsspråk. Enligt Winther Jörgensen och Phillips (2009) är diskurspsykologi en socialkonstruktivistisk metod inom diskursanalys, och de betonar vidare att människans individuella språkbruk och diskurser påverkar varandra ömsesidigt. Det är av studiens intresse att utforska vilka aspekter pedagogerna betonar när de reflekterar över sitt arbete med barns flerspråkighet.

5 Metod

Valen som har gjorts inom följande kapitel, som behandlar metod, analysmetod, urval, genomförande och studiens trovärdighet, baseras på att få en förståelse i avseende till skrivna och verbala formuleringar.

5.1 Val av metod

Studien bygger på att få en djupare förståelse för pedagogers erfarenheter samt uppfattningar av arbetet med flerspråkighet. Allwood (2004) skriver att en kvalitativ forskning strävar efter att finna ett svar som inte går att tyda utifrån statistik och siffror utan snarare genom förståelseinnebörd. Detta förklarar Backman (2016) karakteriseras av innehållet kring de verbala, skrivna och talade formuleringarna som framkommer med avseende på intervjuerna. Likt Backman (2016) beskriver Wallerstedt (2020) att intervju som metod är en diskursiv praktik. Detta innebär att det verbala språket anses som betydelsefullt i samspelet mellan intervjuaren och intervjupersonen, eftersom det är via språket människan kan beskriva upplevelser, tänkesätt samt uppfattningar. Enligt Alvehus (2019) kan det vara särskilt användbart när man söker en mer heltäckande förståelse för ett ämne eller när man vill identifiera eventuella variationer.

Semistrukturerade intervjuer används i denna studie och innebär att intervjuaren har en intervjuguide som hjälper till att styra samtalet kring det relevanta ämnet (Bryman, 2018; Alvehus, 2019). Skillnaden från strukturerade intervjuer är att det finns mer flexibilitet och frihet för pedagogerna att svara på sina egna sätt och använda sina egna ord. En fördel med semistrukturerade intervjuer är att de är mer flexibla och tillåter intervjuaren att anpassa frågorna baserat på pedagogernas svar (Alvehus, 2019). Det innebär att intervjuaren kan ändra riktning och ställa följdfrågor utifrån vad pedagogerna säger. Bryman (2018) påpekar att fokus i semistrukturerade intervjuer ligger på pedagogernas egna tolkningar och uppfattningar av det som de anser vara viktigt att förmedla. Fastän semistrukturerade intervjuer ger stor frihet till flexibilitet så menar Bryman (2018) att den också hjälper till att ha struktur genom intervjumallen för att hålla sig inom ämnet som ska diskuteras. I studien har intervjuguiden utformats med både öppna och stängda frågor där de stängda frågorna var mer specifikt formulerade utefter antal eller begrepp medan de öppna formulerades kring syftet och frågeställningarna.

5.2 Urval

För att uppnå en mer fördjupad förståelse av pedagogers uppfattningar om arbetet med flerspråkighet valdes förskolor som kännetecknas av en betydande grad av mångkulturalitet. Inom ramen för samhället definierar Lunneblad (2020) mångkulturalitet som när medborgare med olika etniska, kulturella eller religiösa bakgrunder existerar sida vid sida. Enligt Lunneblad (2020) är mångkulturalitet inte en värderande term utan snarare en beskrivning av den demografiska sammansättningen i ett samhälle. De valda förskolorna valdes med utgångspunkt i Lunneblads (2020) förståelse av mångkulturalitet och även med hänsyn till att dessa förskolor skulle kunna bidra bäst till studiens syfte. Detta urval var baserat på tidigare erfarenheter med förskolorna samt rekommendationer från andra pedagoger som ansåg att dessa områden skulle vara lämpliga för studien. Valet av förskolor kan betraktas som ett strategiskt urval enligt Alvehus (2019), vilket innebär att forskaren väljer att studera en verksamhet som bedöms vara relevant och förväntas kunna bidra med värdefull information till studien.

I studien har pedagogerna valts genom bekvämlighetsurval, enligt beskrivningen av Magne Holme och Krohn Solvang (2012). Pedagogerna valdes med hänsyn till studiens syfte samt baserat på tidigare kontakter och samarbeten med förskolor som ansågs vara relevanta för att besvara studiens frågeställningar. De pedagoger som har deltagit i intervjuerna är examinerade förskollärare med varierande erfarenhet inom förskolans verksamhet. Pedagogerna i studien arbetar med yngre barn samt äldre barn. Genom dessa kontakter har det också varit möjligt att få kontakt med ytterligare pedagoger som kan bidra till studiens resultat. Detta tillvägagångssätt kan beskrivas som ett snöbollsurval, enligt Alvehus (2019) och Bryman (2018), där befintliga kontakter kan leda till att nya kontakter identifieras, vilket skapar ett nätverk som kan vara till nytta för att uppnå studiens syfte. Dock betonar Magne Holme och Krohn Solvang (2012), Bryman (2018) och Alvehus (2019) att snöbollsurval kan medföra risker, såsom att viktig information exkluderas på grund av de delade perspektiven hos pedagogerna och att nätverket inte är tillräckligt omfattande.
Studiens begränsning är att den endast fokuserar på mångkulturella förskolor. Trots denna begränsning anses det vara fördelaktigt för studiens syfte.

5.3 Analysmetod

Enligt Svensson (2019) innefattar diskursanalysen fem steg som bör följas när transkriptionen är klar och det är dags att analysera materialet. För det första bör forskaren bli bekant med materialet, organisera det, genomföra en noggrann läsning, tematisera och slutligen kontextualisera materialet.

Svensson (2019) utgör det första steget i analysprocessen att samla in materialet, genomgå det och genomföra en översiktlig läsning av det. Trots att vissa forskare har ifrågasatt nödvändigheten av detta steg, argumenterar Svensson (2019) att det är en av de mest betydelsefulla stegen eftersom det ger möjlighet att identifiera detaljer som annars skulle ha förbisetts. Vidare skriver Svensson (2019) att när forskaren blir bekant med texten förbereds denne för en mer nyanserad analys och upptäcka eventuella motsägelser.

Svensson (2019) utgör att nästa steg i analysen är att organisera det insamlade materialet. Organiseringen av materialet kan variera beroende på olika faktorer, och enligt Svensson (2019) kan forskaren välja att organisera materialet utifrån deras teoretiska ramverk i studien eller baserat på studiens syfte och forskningsfrågor. Syftet med att organisera materialet, enligt Svensson (2019), är att förbereda forskaren inför den detaljerade läsningen samt möjliggöra en översiktlig förståelse för hur materialet sammanhänger eller eventuellt motsäger varandra.

Vid det tredje steget i analysprocessen, vilket innebär att utföra en detaljerad läsning av det organiserade materialet, rekommenderar Svensson (2019) forskare att ställa sig frågan: "Vad händer här?" (s. 138). Enligt Svensson (2019) är detta en viktig fråga som hjälper forskaren att behålla det diskursanalytiska perspektivet när de arbetar med det empiriska materialet. Dessutom betonar Svensson (2019) att frågan ger forskaren en översikt över vad som sker i texten och möjliggör tolkning av händelserna och inte enbart beskrivning av dem.

Fjärde steget i analysprocessen innebär tematisering. Enligt Svensson (2019) kan tematisering förstås som processen att skapa teman som på bästa sätt sammanfattar forskares upptäckter i det analyserade materialet. Svensson (2019) förklarar vidare att dessa teman utgör kategorier som forskaren identifierat genom närläsningen. Sedan påpekar Svensson (2019) även att ett tema inte betraktas som en kategori förrän forskaren tilldelar den en etikett eller titel.

Det sista steget i analysprocessen är att kontextualisera materialet, vilket enligt Svensson (2019) innebär att ta ett steg tillbaka och betrakta helheten av materialet inom den relevanta kontexten för studien. Svensson (2019) förklarar att diskursanalys handlar om att identifiera kontexter som inte är direkt synliga i en konversation, och därför bör forskaren kontextualisera sitt material för att upptäcka de kontexter som initialt inte var uppenbara. Det är även av stor vikt, enligt Svensson (2019), att forskaren redogör för de tolkningssteg som har förts fram genom att kontextualisera materialet.

5.4 Genomförande

Studien påbörjades genom att skriva ett missiv som innehöll information kring studien, dess syfte, upplysning kring metoden, att det är frivilligt att delta, att de kan närsomhelst avbryta sin medverkan samt att uppgifterna endast kommer användas i forskningen. Detta skriver Vetenskapsrådet (2017) är viktigt eftersom de medverkande bör veta vad studien handlar om och hur de förväntas att medverka i studien. Missivet skickades sedan via mejl till de utvalda förskolorna. Därefter fick de pedagoger som ville delta i studien bestämma tid och plats för intervjuerna, detta för att underlätta sammansättningen i deras verksamhet. Föreliggande studie är utförd på tre olika förskolor i en större stad i södra Sverige. Samtliga pedagoger valde att utföra intervjuerna i respektive förskola och sammantaget intervjuades tio pedagoger.

Vetenskapsrådet (2017) skriver att de medverkande i studien måste vara medvetna kring vad studien handlar om och hur deras personliga uppgifter kommer att hanteras. Samtyckesblanketten (Se bilaga 2) innehåller information om studiens syfte, hur personuppgifter kommer att hanteras samt att pedagogerna får avbryta sitt deltagande utan några negativa påföljder eller annan påtryckning. Innehållet i blanketten överensstämmer med Vetenskapsrådets (2017) etiska riktlinjer och samtyckesblanketten tog de deltagande pedagogerna del av och skrev under innan intervjun utförde. De namn på pedagoger samt förskolor som används i studien är fingrade för att säkerställa att deltagarna inte blir identifierade.

För att underlätta för läsaren har vi valt att benämna förskolorna med bokstäverna A, B och C. I förskola A intervjuades två pedagoger ihop och en enskilt. I förskola B var det samma upplägg som i förskola A men i förskola C valde fyra pedagoger att intervjuas tillsammans. Intervjuerna varierade i längd beroende på hur många pedagoger som deltog under samma tillfälle. Intervjun med de pedagoger som medverkade själva varade i ca 20–30 minuter. De andra med två eller fler varade mellan 40–60 minuter.

I studien skrivs varken namn på förskolan, plats eller kön. Studiens syfte utgår inte utifrån dessa aspekter och är därför inte relevanta att nämna. Vetenskapsrådet (2017) skriver att konfidentialitet handlar om att den som utför studien inte får under några omständigheter sprida information som erhållits under studiens gång till något utomstående parti. Vetenskapsrådet (2017) lägger stor vikt på att empirin som har samlats in endast får användas till studien och inget annat. Ljudinspelningarna har endast hanterats under tiden arbete skett och raderas när studien färdigställts. Den enda publiceringen som kommer att ske är på databasen Diva vilket pedagogerna fått reda på i början av deras deltagande, via missiv men också innan intervjun startades.

Efter genomförandet av intervjuerna lyssnades inspelningarna igenom två till tre gånger innan de transkriberades. Transkribering innebär att det som sades muntligt skrivs ned i textform. De första två intervjuerna, som var med en enskild intervjuperson, hade en ungefärlig längd på 30 minuter. Dessa intervjuer transkriberades ordagrant, vilket resulterade i cirka 20 A4-sidor för varje intervju. Transkriberingen började med de intervjuer som hade kortast varaktighet för att identifiera och markera de uppfattningar som framkom gällande fenomenet flerspråkighet enligt pedagogerna. Genom att markera skillnader i deras uppfattningar skapades kategorier. Dessa kategorier användes sedan som riktlinjer under transkriberingen av intervjun från den tredje förskolan. Istället för att transkribera ordagrant följde vi de identifierade kategorierna. Frågorna som ställdes till pedagogerna var av samma karaktär, men svaren skilde sig åt beroende på pedagogernas erfarenheter och uppfattningar om ämnet. Detta i sin tur skapade de kategorier som redovisas i resultaten efter pedagogernas varierande uppfattningar.

5.5 Trovärdighet

Reliabiliteten i denna studie kopplas till ett detaljerat urval samt genomförande, vilket kan underlätta för läsaren att själva utföra en likadan studie. De punkter som redovisats i analysmetoden och som används för att tematisera den insamlade empirin är en del av reliabiliteten vilket enligt Nylén (2005) innebär att en trovärdig empiriinsamling och empiriredovisning ska bygga upp en detaljerad bild av utförandet. Med hjälp av en detaljerad beskrivning av empirin skriver Nylén (2005) kan en god grund för analys, resultat samt slutsats skapas. Nylén (2005) beskriver att citat kan vara ett bra sätt att skapa en detaljerad syn på empirin samt att det skapar en mer livfull studie. Validitet beskrivs i sin tur av Alvehus (2019) och Bryman (2018) att den undersökning som studien genomfört ska ha relevans till det syfte och frågeställningar som studien utgått från att besvara. Allwood och Eriksson (2017) skriver att valid innebär när någonting är allmänt giltigt, alltså att det är stödjande i studiens sammanhang. För att studien inte ska uppfattas ha svag validitet har urvalet skett utifrån de kriterier som ansågs vara berikande för att uppfylla studiens syfte vilket behandlas djupare i kapitlets urval.

6 Resultat och analys

I detta kapitel redovisas analyseringen kring hur pedagogerna beskriver sitt förhållningssätt, sina erfarenheter samt sitt arbete med barns flerspråkighet. De identifierade teman kommer att presenteras som följande, *komplexa aspekter, språkutveckling i förskolan* samt *mångsidiga pedagogiska synsätt.*

6.1 Komplexa aspekter

Det primära temat beskriver hur pedagogerna tolkar de språk som förekommer i respektive barngrupp. Temat är relevant för studiens syfte eftersom pedagogernas första möte med barnens språk utgör grunden för att uppmärksamma och arbeta med barnens flerspråkighet. Något som framträder under intervjuerna är pedagogernas medvetenhet om barnens språk: Så att det är under inskolningen man får väldigt mycket information och dialogen man har, det ligger ju på oss pedagoger att lyfta fram viktiga saker för barnen och där även, tänker jag om det är speciella ord som de har hemma (…) Det är ju en trygghet för barnen att kunna liksom förmedla sig. (Sara, Förskola B).

Genom att pedagogerna påpekar att inskolningen är en tid då mycket information och dialog utbyts, betonas pedagogernas roll, av Sara, i att främja barnens språkutveckling. Dessutom framhävs känslan av trygghet som barnen känner när de kan kommunicera genom det egna språket och uttrycka sig själva till pedagogerna. Genom att uttrycka detta argument på ett personligt sätt med uttryck som *det ligger ju på oss pedagoge*r, skapas en känsla av engagemang och ansvar för barnens välbefinnande och utveckling utav Sara. En annan diskussion som framkommer är ansvaret för arbetet med flerspråkighet. Det uttrycks en variation i uppfattningen om huruvida ansvaret ligger hos pedagogerna eller hos vårdnadshavarna: (…) sen så har man ju frågat om lite om de vill att man uppmärksammar språket, för man måste ju ändå ta hänsyn till att alla vill ju inte det. (Felicia, Förskola A).

Här betonas vikten av att ta hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål och att respektera deras önskemål om att inte arbetar med barnets modersmål. I denna beskrivning uttrycker Felicia att man har frågat om vårdnadshavarna vill att man uppmärksammar språket. Det kan tolkas som att det finns en medvetenhet om vikten av att ta hänsyn till olika preferenser och att inte alla vill ha fokus på språket. Genom uttrycket *uppmärksammar* och *ta hänsyn till* går det att identifiera att det finns olika synsätt till arbetet och att det är av vikt att vara medveten om dem och anpassa sig efter det. Det går också att notera att Felicia refererar till *alla* och betonar deras vilja, vilket kan tolkas som en utmaning att hantera olika önskemål från olika personer. Under samtliga intervjuer framkom det att föräldrarnas osäkerhet kring arbetet med barns flerspråkighet var ett återkommande tema. Pedagogerna upplevde ett dilemma när det gällde att balansera föräldrarnas önskemål och

förskolans läroplan: Ja, eller att man inte får till det. Jag vet inte, kanske lättare att låta bli, jag vet inte. Men det ena motsäger inte det andra. Bara för att man arbetar med modersmål betyder ju inte det att man inte arbetar med det svenska språket, det gör man ju (Sara, Förskola B).

I Saras beskrivning ges det uttryck för vikten av att arbeta med både barnens modersmål och det svenska språket i förskolan. Pedagogen betonar att arbetet med modersmålet inte utesluter arbetet med svenska språket och att båda kan integreras på ett meningsfullt sätt. Uttrycken *bara för att* och *det ena motsäger inte det andra* går att tolka som två komplementära aspekter snarare än motstridiga. Detta visar på en positiv inställning till en inkluderande språkundervisning som gynnar barnens språkutveckling oberoende av vilket språk som talas: Att lära sig det svenska språket är viktigt och är en av våra uppdrag men det är lika viktigt att få behålla sitt modersmål. (Anna, Förskola A).

I det andra citatet framhäver Anna likt Sara betydelsen av att både lära sig det svenska språket och behålla sitt modersmål. Genom att använda uttryck som *viktigt* och *en av våra uppdrag* framställs det som att båda aspekterna har likvärdig betydelse. Det uttrycks också av Anna att det är barnens rättighet att få bevara sitt modersmål. På så sätt understryks vikten av att inte prioritera det svenska språket över barnens modersmål och att ge dem möjlighet att utveckla och behålla båda språken. I intervjuer med förskola C framkommer dessutom att en del föräldrar blir rädda att barn ska bli förvirrade när så många språk används: En del föräldrar blir även rädda att barn ska bli förvirrade när de lär sig två språk samtidigt men det är det de inte gör. Föräldrar har uttryckt till oss att de vill att barnen bara ska höra svenska och sen när de är ungefär sex år gamla kan de lära sig modersmålet. (…) Alltså barn är kompetenta och man får inte glömma det, vi har liksom barn som lär sig tre till fyra språk samtidigt. (Sofia, Förskola C).

Användandet av ordet *förvirrade* visar på att det finns en oro samt en rädsla från vårdnadshavarna att barnen inte kan hantera at lära sig två språk samtidigt. Sofia förklarar att vårdnadshavarna uttryckt att deras barn endast ska höra det svenska språket i förskolan och att modersmålet kan de lära sig senare. Det går att tyda vårdnadshavarnas perspektiv som en fostransstrategi för att säkerställa att barnen lär sig det svenska språket och att de bildar en stabil grund till det. Dock går det att tolka utav Sofias uttalande att barn är *kompetenta* eftersom *vi har liksom barn som lär sig tre till fyra språk samtidigt*. Detta kan uppfattas som att Sofia har erfarenhet att hantera flerspråkighet och av den anledningen uttrycker att *man får inte glömma det*.

> Jag sa ja, ja okej jag pratade bara på albanska med honom för att han skulle känna sig trygg och eftersom han inte kan svenska pratade ja på albanska och på svenska direkt efter, men ja mamman ville inte det så jag respekterade det. (Bea, Förskola C).

Bea förklarar att hon anpassat sitt språk efter barnets behov. Pedagogen menar att de först pratat på albanska för att barnet ska känna sig trygg, eftersom barnet inte kan svenska. Det framkom senare att mamman till barnet inte ville att Bea skulle prata albanska med barnet. Detta går att tolka att mamman till barnet har en annan syn på språkinlärning och vill säkerställa att barnet ska lära sig det svenska språket i förstahand. Medan Bea hade ett annat synsätt för språkinlärning där hon fokuserade på att använda sig av båda språken för att anpassa sig till barnets behov för att skapa en inkluderande och trygg miljö för barnet. Genom uttryck som *ja, ja okej* och *pratade bara albanska och på svenska direkt efter* visas en medvetenhet hos Bea om mammans önskemål samt att samarbete mellan förskolan och hemmet är betydelsefullt. Pedagogerna i förskola B betonade vikten av att respektera föräldrarnas åsikter och att det är värdefullt att skapa en dialog med föräldrar som uttrycker rädsla eller osäkerhet kring arbetet med barnens modersmål: När föräldrar har en negativ inställning på att använda sig av barnens modersmål på förskolan beror det oftast på okunskap, de förstår kanske inte varför man väljer att lyfta det och inte riktigt heller hur. Så oftast när de har fått en förklaring förstår de bättre meningen med arbetet av barnens modersmål. (Sofia, Förskola C).

I Sofias uttalande kommer orden *negativ inställning* och *okunskap* upp. Termen *negativ* antyder att många föräldrar har en ogillande inställning till detta. Detta går att tolka att det finns en brist på förståelse samt motvilja för kunskapen om att använda sig av barnets modersmål på förskolan tillsammans med det svenska språket. *Okunskap* nämner Sofia som en möjlig orsak för föräldrarnas ogillade inställning kring arbetet. Detta kan också indikera på en brist på information eller kommunikation mellan förskolan och föräldrarna. Genom förklaring och tydlig kommunikation kan föräldrarna förstå meningen med arbetet av barnens modersmål och förhoppningsvis ändra sin inställning. Elina förklarar att de inte alltid når fram till föräldrarna, men att det inte är anledning att ignorera deras betydelse, utan snarare finna andra sätt att involvera dem på: Man måste prova nya sätt när någonting inte funkar. Man kan inte bara nej, nej men de vill inte, nej men då struntar vi i det. Så kan man ju heller inte tänka, utan då provar man liksom på ett annat sätt. (Elina, Förskola B).

Här tolkas ordet *prova* som ett nyckelord. Det förklarar att när något inte fungerar, måste man vara beredd att prova nya sätt att

lösa problemet istället för att ge upp. Det funkar inte att säga *nej* och strunta i samarbetet, istället visar Elinas uttalande att det är viktigt att vara öppen för att prova på andra metoder för att uppnå det önskade resultatet.

6.2 Språkutveckling i förskolan

Under detta tema presenteras hur pedagogerna uttrycker flerspråkiga pedagogers arbete samt vilka redskap som de beskriver används för att stödja barnen i deras flerspråkighet. Utifrån Alisas uttalande går det att uppfatta att Alisa ser flerspråkiga pedagoger som meningsfulla resurser: Ja, det gör de. Ibland i ren översättning, ibland när vi läser böcker, att de översätter det till arabiska men även lite vardagssamtal (…) Det måste ju vara väldigt, väldigt jobbigt att möta liksom ett språk som man inte riktigt förstår. (Alisa, Förskola B).

Alisa talar om *översättning* som kan förstås som att barnen får möjlighet att också möta på andra språk som inte är deras modersmål och på så sätt inkludera varje barn. Det indikerar också att Alisa är medveten om att *ren översättning* och *vardagssamtal* är olika språkanvändningar vilket tolkas som att Alisa verkar ha koll på att de språk som förekommer i hennes avdelning har olika vis att talas på. Uttrycket måste vara *väldigt, väldigt jobbigt* antyder att pedagogen förstår den frustration barnen känner när de får möta ett språk de inte förstår. Här tolkas det som att både personalen och barnen uppskattar att det finns tillgängliga resurser att använda för att förstå, tala och höra olika språk. Barn som inte förstår språket i förskolan påverkas av svårigheten att delta i aktiviteter och kommunicera med andra inom förskolan, vilket Alisas påstående visar. Lea uttrycker att i deras förskola är det många pedagoger som är flerspråkiga och att det är sällan de inte kan hitta en pedagog som kan tala ett barns språk: Vi har olika personal med olika språk och vi använder våra pedagoger och de kan läsa sagan på till exempel arabiska. (Lea, Förskola C).

Att betona att de har olika personal, understryker personalens förmåga att integrera olika språk och kulturer inom förskolemiljön. Genom att exempelvis inkludera pedagoger som talar arabiska, skapas möjligheter för barnen att ta del av berättelser på sitt modersmål, vilket vidare främjar deras känsla av inkludering inom förskolemiljön. Leas användning av ordet *olika* understryker vikten av att en mångfaldig personal stödjer kulturell och språklig inkludering för barnen. Det förklaras att flerspråkiga pedagoger arbetar med barnens språk vid flera tillfällen under förskolans vardag. De momenten beskrivs vara under lunchen, vid inskolning eller vid samlingen. Ett sätt som förklaras utav Marie utefter samlingen är: Vi har samling där vi sitter och pratar och frågar barnen vad heter det på ditt språk, så kan de stötta upp också. (Marie, Förskola A).

Marie betonar vikten av att skapa en miljö där barnens flerspråkighet uppmärksammas och används som en resurs. Marie beskriver att under samlingssituationer sätter de sig ner och pratar med barnen för att få reda på vad olika saker heter på barnens språk. När Marie pratar om *samling* samt *frågar barnen vad heter det på ditt språk* framhävs ett arbete som syftar till ett skapande av en miljö där kommunikation och språkutveckling uppmuntras. Det går också att tyda att pedagogen arbetar till skapande av respekt gentemot barnens kulturella bakgrund men också en uppmuntran till positiv inställning till flerspråkighet. Uttrycket *stötta upp* indikerar att kollegorna med andra språk resurser finns där för att ge extra stöd och förtydliganden till barnen, genom att tala på deras modersmål om det behövs. Om det behövs kan tolkas utifrån *också* som påvisar att kollegorna inte tas för givet, utan snarare uppskattas att ha inom verksamheten. Med hjälp av flerspråkiga pedagoger ges barnen möjligheten att dela med sig av sina språk och kulturer vilket bidrar till att främja deras språkliga självkänsla och identitet. Likt Marie tar Sanna upp situationer där flerspråkiga pedagoger stöttar barnen:

> Jag har ju två kollegor som har ett annat modersmål eller förstaspråk och de använder ju det här framför allt när vi har barn som använder samma språk som de. Och när vi då exempelvis har samling där vi sitter och pratar och frågar barnen vad heter det på ditt språk, så kan de stötta upp också. (Sanna, Förskola A).

Sanna nämner i sitt uttalande att *jag har ju två kollegor* med ett annat modersmål eller förstaspråk. Dessa kollegor använder deras språk främst när barnen också använder samma språk, vilket antyder att språkstödet främst ges individuellt och anpassas efter barnens olika språkliga behov och förutsättningar. Uttrycket *Använder ju det här framför allt när vi har barn som använder samma språk som de*, visar på kännedom kring hur och när arbetet med att stödja barnens språkutveckling behövs.
Liksom Marie betonar Sanna vikten av samlingssituationer där barnen integreras i språkliga diskussioner och får chansen att dela med sig av sina egna språk och kulturer. Här uttrycker Sanna att kollegorna kan *stötta upp* barnen, vilket tolkas som att de flerspråkiga pedagogerna har en viktig roll i att underlätta barnens språkutveckling genom att använda sitt språk som en resurs. *Samling där vi sitter och pratar och frågar barnen vad heter det på ditt språk* är likt Elinas uttryck ett synsätt som visar att det arbetas aktivt och medvetet för främjandet av flerspråkigheten. Vid tillfällen där ingen pedagog kan tala barnens språk säger Lea att de använder sig av andra digitala redskap: Varje dag läser vi böcker för barnen både på svenska och andra språk, men på andra språk är det med Polyglutt (...) Mycket upprepningar, samma sånger och samma sagor. (Lea, Förskola C).

Lea tar upp att de läser böcker för barnen varje dag, både på svenska och andra språk. När de läser på andra språk använder de

Polyglutt, vilket visar att de använder sig av tekniska hjälpmedel för att kunna läsa på olika språk. Barnen lär sig genom upprepningar av samma sånger och sagor. Genom att använda uttryck som m*ycket upprepningar, samma sånger och samma sagor* visar Lea att de anser att högläsning av böcker bör repeteras för att barnen ska kunna få möjligheten att lära sig och förstå sitt språk samt det svenska språket. De tekniska redskapen går att uppfatta som viktiga resurser där möjligheten för barnen att möta deras språk ökar med hjälp av tekniken. De tekniska redskapen uttrycks också av Elina: Så att i år har vi mer tagit fram orden från Google translate och sedan frågat föräldrarna, är det här rätt ord. Och då involverar man ändå föräldrarna, uppmärksammar de. (Elina, Förskola B).

I Elinas uttalande finns en betoning på förändringen i förskolans tillvägagångssätt när det gäller språk och kommunikation. Genom att använda uttryck som *tagit fram orden från Google translate* signalerar hon en ökad användning av teknik som verktyg för översättning och kommunikation för att främja barns språkutveckling. Samtidigt betonas vikten av att involvera föräldrarna genom att fråga om rätt användning av dessa ord. Detta indikerar en övergång mot teknologiskt stöd för språkinlärning, men den understryker också vikten av att inkludera föräldrarna i denna process. Ordet *involverar* visar på en medveten ansträngning att lyfta fram föräldrarnas roll och betyder att det är en strategiskt vald handling för att främja föräldrainkludering och engagemang. Samtidigt finns det en underton av komplexitet i föräldrainvolveringen, särskilt när Elina använder ordet *ändå*.

6.3 Mångsidiga pedagogiska synsätt

Pedagogernas uppfattning av flerspråkighet beskrivs utefter barnets modersmål och det språk som barnet identifierar sig med. Temat belyser därmed det som pedagogerna uttrycker som viktigt att arbeta med när det gäller barns flerspråkighet. Sara förklarar att hon ser arbetet med barnens flerspråkighet som viktigt och något som bör utvecklas*: Vi är ju liksom på gång, men det här går ju att utveckla ännu mer, så att man får till det på ett naturligt sätt. Det är väl det, en av de sakerna som har varit svårast och att det ska bli likvärdigt. Det är ju också ett sånt, kanske uttjatat ord men väldigt, väldigt viktigt. Det ska vara likvärdigt på alla våra förskolor men också på alla avdelningar barnen ska mötas av. (Sara, Förskola B).*

Saras uttalande framträder en betoning på en fortsatt utveckling och önskan om att göra saker på ett *naturligt sätt.* Detta visar en vilja att göra något på ett naturligt sätt, vilket innebär att man strävar efter att integrera förändringar eller förbättringar så att de passar in i den befintliga miljön och

inte känns tvungna eller tillgjort. Fraserna *liksom, utveckla ännu mer* och *svårast* visar att Sara har en medvetenhet om utmaningarna som rör likvärdighet inom förskolan. Här framgår det att det alltid finns utrymme för förbättring och utveckling. Detta reflekterar ett öppet och ambitiöst synsätt på förskoleverksamheten. Sara använder också ordet *likvärdigt* som betonar vikten av rättvisa och jämställdhet inom förskolemiljön. Hennes påpekande om att det är ett *uttjatat ord men väldigt, väldigt viktigt* signalerar en medvetenhet av begreppet och dess relevans. Likvärdighet i förskoleverksamheten handlar om att alla barn ska ha lika möjligheter och tillgång till utbildning oavsett deras bakgrund eller förutsättningar.

Spontana undervisningstillfällen beskriver Alisa som en stor del av arbetet med barns flerspråkighet: (…) men det kan ju även komma under vardagen, under rutinerna, under fruktstunden. Det finns ju i bakhuvudet så vi lyfter det i alla situationer. (Alisa, Förskola B).

Alisas uttalande visar en tydlig uppmärksamhet på språkutveckling inom förskolemiljön. Genom att använda ord som *vardagen*, *rutinerna*, och *fruktstunden* framhäver hon vardagliga situationer som möjliggör språkliga interaktioner. Hennes påpekande om att det kan komma *under vardagen* och *i bakhuvudet* indikerar att språkutveckling är en integrerad del av barns dagliga aktiviteter och medvetet hanteras. Det är också värt att notera användningen av *vi lyfter det i alla situationer*, vilket betonar att språkutveckling inte är begränsad till specifika ögonblick utan är en integrerad i alla aspekter av förskolans verksamhet. Det tyder på en medvetenhet om vikten av att ständigt uppmärksamma och stödja barns språkliga utveckling i alla sammanhang. Alisas påstående ger inblick i förskolans strategier för att främja språklig utveckling och integration i vardagen. Sara nämner läroplanen som stöd för arbetet med barns flerspråkighet: Och jag tänker även om man, om vi tänker att vi bara hade haft, vi säger svenska barn, så jobbar vi ändå utifrån läroplanen. Där står att vi ska jobba med olika språk och kulturer och vi jobbar ju med det. (…) Uppmärksammar olika högtider barnen har, inte bara svenska högtider. (Sara, Förskola B).

Sara använder ett avsiktligt språkligt val i sitt uttalande genom att hon använder begreppet *svenska barn*. Detta kan tolkas som en strategi för att betona att även om majoriteten av barnen i förskolan är svenska, är det viktigt att inkludera olika språk och kulturer. Genom att använda *även om* framhäver hon den pågående strävan att följa läroplanen, som föreskriver arbete med mångfald. Sara betonar också vikten av att *uppmärksamma olika högtider* och inte enbart svenska högtider. Här används ordet *uppmärksammar* för att betona syftet bakom att inkludera olika kulturers högtider som en aktiv och medveten handling i förskolan. Marie talar om hur viktigt det är för henne att barnens intresse ska tas tillvara vid arbetet med barns flerspråkighet: Barnen hade ett enormt intresse och vilja att lära sig

språk och där ska man också snappa upp och ta tillvara till intresset och vara liksom en medforskare tillsammans med barnen. (Marie, Förskola A).

En betoning som Marie gör handlar om barnens eget intresse och vilja att lära sig språk. Genom att använda ord som *enormt intresse* och *vilja* uppmärksammas det av Marie om barnens motivation för språkutveckling. Marie betonar att barnen visade en stark vilja och intresse för att lära sig språk. Detta är en viktig utgångspunkt för pedagogiskt arbete, eftersom det visar på barnens motivation och engagemang. Hennes val av uttryck *snappa upp* reflekterar en uppmärksamhet på att fånga upp och reagera på barnens naturliga nyfikenhet och engagemang. Maries beskrivning av pedagogens roll som *en medforskare tillsammans med barnen* betonar samarbete och delaktighet i språkutvecklingsprocessen. Här använder Marie också uttrycket *medforskare* för att lyfta fram att pedagogen och barnen lär sig tillsammans, och detta ordval kan tolkas som en antydning på en mer jämlik relation mellan vuxna och barn inom förskolan. Alisa beskriver att en tillåtande miljö där barnen kodväxlar mellan språk främjar utvecklingen av både modersmålet och det svenska språket: Jag tänker att det är viktigt, asså om inte barnet har t ex det specifika ordet på svenska och säger det på sitt modersmål (…) Man förstår sammanhanget, sen att man upprepar ordet och så berättar det på svenska, så de får med sig båda två. (Alisa, Förskola B).

Här framkommer betydelsen av språkförståelse och flerspråkighet inom förskolemiljön. Genom att använda fraser som *specifika ordet på svenska* och *säger det på sitt modersmål* understryker Alisa vikten av att barnen uttrycker sig på sina modersmål och utvecklar en förståelse för språket. Alisas betonar också en pedagogisk strategi som innebär att förstå sammanhanget och upprepa ordet på svenska. Genom att använda ordet *sammanhanget* betonar hon en helhets förståelse av kommunikation där språk inte är isolerat, utan att det snarare är en del av en större kontext. Alisas betoning på att barnen *får med sig båda två* visar en strävan efter att främja både modersmålets och den svenska språkförståelsen.

Lea nämner också andra sätt att arbeta med flerspråkighet genom spontana undervisningstillfällen: Vi brukar spela upp låtar på olika språk för barnen när vi har gympa eller när vi är ute på gården. (Lea, Förskola C).

I Leas förklaring framkommer en praktik inom förskolan som betonar språklig mångfald och kulturell inkludering. Genom att använda uttrycket *låtar på olika språk* belyser hon aktiviteter som syftar till att visa barnen olika språk och kulturer. Leas utryckande, *när vi har gympa eller när vi är ute på gården* pekar på att dessa aktiviteter är integrerade i barnens dagliga rutiner och utomhuslek. Leas påstående reflekterar också en medvetenhet om att språk och kultur kan förmedlas genom musik och sång, vilket är ett viktigt pedagogiskt verktyg inom förskolemiljön. Genom att spela upp låtar

på olika språk försöker förskolan skapa en inkluderande atmosfär som främjar språklig medvetenhet och kulturell tolerans hos barnen.

Musiken används enligt Alisa för att uppmuntra barnen att ta del av sitt språk samt andras: Då kunde de komma och säga att de ville lyssna på den låten som kompisen sa på hennes språk och lyfta varandras språk. (Alisa, Förskola B).

Alisas uttalande tolkas som att barns språkliga interaktion är en central del av förskolans miljö. Genom att Alisa använder ord som *komma och säga* belyser hon det muntliga uttryckssättet och barnens egen aktiva roll i att uttrycka sig. Hennes användning av termen *lyfta varandras språk* betonar vikten av att främja ömsesidig respekt och förståelse för olika språk och kulturer bland barnen. Alisa ger också en inblick i hur förskolan uppmuntrar barn att vara nyfikna på och intresserade av varandras språk. Uttrycket *lyssna på den låten som kompisen sa på hennes språk* belyser att barnen aktivt delar med sig av sina språkliga resurser och att deras språkliga identitet uppmärksammas och uppmuntras.

Elinas uttalande beskriver att högläsningen anpassas utefter barnets språkutveckling: Sen läser vi ju böcker i olika språk, men det görs utefter språknivån, så att det inte blir helt på en för hög nivå heller. Vi har observerat barnen och var vi känner att de ligger och vad de behöver jobba med, asså att man möter de på rätt nivå. Och då får de barnen som är språksvaga möjlighet uttrycka sig för det är lätt att när man har exempelvis fyra språkstarka barn och ett språksvagt barn då tar de starka över och det barn som är språksvagt kanske sitter tyst bara. Så stimulera utefter nivå liksom. (Elina, Förskola B).

Här beskrivs en medvetenhet av Elina om att anpassa språkundervisningen efter barnens individuella språknivå. Genom att använda fraser som *utefter språknivån* och *möter de på rätt nivå* betonar Elina vikten av att förhålla pedagogiken till barnens nivå för att stödja varje barns specifika språkliga behov. Hennes användning av orden *språksvaga* och *språkstarka* barn belyser uppdelningen inom gruppen och utmaningen med att säkerställa att även de som har mindre kunskap eller erfarenheter i ett visst språk får möjlighet att uttrycka sig. Uttrycket *stimulera utefter nivå* framhäver att pedagogerna arbetar aktivt för att skapa en inkluderande och rättvis miljö där varje barn ges möjlighet att delta och utveckla sina språkkunskaper.

Under planerade undervisningar uttrycker Elina att vårdnadshavarnas involvering är betydelsefullt men att de inte alltid får den respons de önskar: Det är ju tråkigt när vi lägger energi på att till exempel då uppmärksamma vissa fokusord vi har och tar tiden att skriva inlägg eller sätta upp lappar på dörren att fyll gärna på med ord och så. Och det behöver inte vara på modersmålet, det kan ju vara på andra språk, kanske ja men jag vet vad det är på isländska kanske asså. Och sen får man ingen respons tillbaka. För det tar ändå tid

från andra saker man hade kunnat göra med barnen i andra planeringar. (Elina, Förskola B).

Utifrån Elinas beskrivning tolkas en underliggande oro över bristen på respons och engagemang från föräldrarnas sida i förskolans försök att uppmuntra flerspråkighet. Genom att använda uttryck som *uppmärksamma vissa fokusord* och *skriva inlägg eller sätta upp lappar på dörren* betonar hon förskolans ansträngningar att främja språklig mångfald. Samtidigt används termen *tråkigt* för att beskriva resultatet av dessa ansträngningar när de inte möts med respons. Elina avslöjar en konflikt i sin utsaga mellan förskolans strävan efter flerspråkighet och en upplevd brist på föräldrarnas engagemang. Hennes användning av uttrycket *tar ändå tid från andra saker man hade kunnat göra med barnen i andra planeringar* visar att tidsanvändningen för att främja flerspråkighet uppfattas som en avvägning gentemot andra pedagogiska aktiviteter. Felicia delar med sig om situationer där de inte ens bett om hjälp från vårdnadshavare men där vårdnadshavare ändå visat intresse: Ibland vet jag att föräldrar har gett oss listor med ord på deras språk så vatten, mjölk, mat, äta, toa så att vi liksom kan kommunicera med barnet (…) Dessa listor använder vi i början för att barnet ska kunna kommunicera med oss om deras behov. (Felicia, Förskola A).

Felicia betonar samarbete mellan föräldrar och förskola för att främja kommunikationen med barnen. Genom att använda fraser som *listor med ord på deras språk* betonar Felicia föräldrarnas roll i att dela med sig av viktiga ord och fraser som är relevanta för barnen. Uttrycket *så att vi liksom kan kommunicera med barnet* visar en medvetenhet om språkens funktion som ett kommunikationsverktyg. Detta indikerar en vilja att säkerställa att varje barn kan förstås och stödjas i sin dagliga verksamhet och att ordlistor erbjuds för att underlätta kommunikationen mellan pedagogerna och barnen.

7 Diskussion

Följande kapitel kommer behandla studien i sin helhet där resultatet, slutsatsen och implikationer samt metoden kommer diskuteras. Även förslag till vidare forskning kommer framföras i avslutningen.

7.1 Resultatdiskussion

Pedagogernas perspektiv och uppfattningar om deras arbete med barns flerspråkighet skapar en mångfald av strategier och dilemman som reflekterar de komplexa frågorna kring språklig mångfald i förskolan. Att barnen ska få möjlighet att utveckla sina språkkunskaper är en gemensam aspekt bland pedagogerna där de uttrycker att en inkluderande och stödjande miljö är en grund till arbetet med flerspråkighet. Pedagogerna betonar olika strategier för att stödja barnens språkutveckling. Det betonas en integrering av flerspråkighet i vardagliga situationer, att använda musik och sång som pedagogiska redskap samt att anpassa undervisningen efter barnens individuella språknivåer. Föräldrar interaktionen belyses som en värdefull del i detta arbete, särskild samarbetet kring kulturella insikter och delandet av ordlistor.

Det belyses att en av de huvudsakliga utmaningarna som pedagogerna står inför är bristen på respons och engagemang från föräldrarnas sida när de försöker arbete med att främja flerspråkighet. Detta anses som en komplex uppgift att involvera föräldrarna på ett sådant sätt som stödjer barnens språkutveckling. Denna utmaning bekräftar tidigare forskning (Sjöberg och Lindgren Eneflos, 2019), som har visat på svårigheter i att engagera föräldrar i arbetet med flerspråkighet i förskolan. Brist på föräldrars engagemang i arbetet med flerspråkighet kan påverka det pedagogiska arbetet samt hämmar skapandet av en inkluderande miljö för barnens språkutveckling. I kontrast till tidigare forskning (Sjöberg och Lindgren Eneflos, 2019) visar pedagogerna i denna studie ingen rädsla eller osäkerhet i sitt arbete. Istället betonar de olika perspektiv beroende på föräldrarnas åsikter om barnens modersmål. Pedagogerna i studien ser vårdnadshavarnas delaktighet som en resurs i förskolans arbete med barns flerspråkighet. Majoriteten av pedagogerna ser flerspråkighet som en berikande egenskap hos barnen och betonar vikten av likvärdighet. Detta resonemang stämmer överens med förskolans läroplan (Lpfö18), som fokuserar på att anpassa lärandet efter varje barns behov och utveckling.

Det svenska språket ses som normen enligt de medverkande pedagogerna, vilket också är i linje med förskolans läroplan, som prioriterar barnens språkutveckling för svenska. Samtidigt som det svenska språket prioriteras

betonar förskolans läroplan (2018) vikten av att ge barnen möjlighet att utveckla sitt modersmål. Detta blir pedagogernas ansvar att balansera i arbetet med flerspråkighet och är ett dilemma som handlar om att balansera språklig mångfald med det svenska språket. Pedagogerna är medvetna om behovet att vara respektfulla gentemot de olika språkbakgrunder som barnen har samtidigt som de främjar svenska som det gemensamma språket för kommunikation och lärande. Balansen blir avgörande för att stödja barnens flerspråkiga utveckling. Majoriteten av pedagogerna ser flerspråkighet som en berikande egenskap hos barnen och betonar vikten av likvärdighet. De anpassar undervisningen utefter barnens individuella behov och förmågor för att främja deras språkutveckling. En positiv attityd gentemot arbetet med modersmålet är avgörande enligt studier av McClain m.fl. (2021) och Runfors (2009) som beskriver att om barnets modersmål inte uppmärksammas finns det risk för att det vidare kan leda till språksvårigheter i både majoritetsspråket men också modersmålet. Enligt Flynn m.fl. (2021) och Svensson (2018) är språk och identitet nära kopplade, vilket även betonas i förskolans läroplan (2018).

En intressant aspekt som framkommer i studien är pedagogernas beskrivningar av spontana aktiviteter och deras övertygelse om att arbetet med flerspråkighet bör ske naturligt i barnens vardagsaktiviteter. Musik och högläsning beskrivs som spontana aktiviteter som även kan integreras i planerade undervisningstillfällen. Vissa pedagoger framhåller att de anpassar aktiviteterna efter barnens språknivå för att säkerställa att dem inte blir för svåra, vilket understryker vikten av att individualisera och anpassa undervisningen för att främja barnens språkutveckling. Resultatet belyser betydelsen av att skapa en mer inkluderande miljö för flerspråkiga barn i förskolan, samtidigt som de medverkande pedagogerna identifierade olika utmaningar de kan stöta på vid balanseringen av det svenska språket och språklig mångfald. Pedagogernas inställning, samarbete med föräldrarna och anpassning av undervisningen spelar en avgörande roll i att stödja barnens flerspråkiga utveckling och identitetsutveckling.

7.2 Slutsats

Pedagogerna i förskolan uttrycker varierande uppfattningar och beskrivningar av sitt arbete med barns flerspråkighet. De betonar flera strategier för att stödja barns språkutveckling, inklusive att integrera flerspråkighet naturligt i vardagliga situationer, använda musik och sång som verktyg, och anpassa undervisningen efter barnens individuella språknivåer. Föräldrarnas roll och samarbete är också betydelsefullt, och pedagogerna värdesätter när föräldrar delar med sig av ordlistor och kulturella insikter.

Dilemman som pedagogerna diskuterar inkluderar bristen på respons och engagemang från föräldrarna när de försöker främja flerspråkighet. Det är en utmaning att involvera föräldrarna på ett sätt som stöttar språkutvecklingen hos barnen. Dessutom betonar vissa pedagoger behovet av att uppmärksamma och inkludera barnens modersmål, samtidigt som de undervisar på svenska. Detta dilemma handlar om att skapa en balans mellan språklig mångfald och det svenska språket.

Sammanfattningsvis arbetar pedagogerna med flerspråkighet med en medvetenhet om vikten av att skapa en inkluderande och stödjande miljö där varje barn kan utveckla sina språkkunskaper. De försöker integrera flerspråkighet naturligt i vardagen och anpassa undervisningen efter barnens individuella behov, samtidigt som de står inför dilemman kring föräldrasamarbete och att balansera flerspråkighet med undervisning på svenska.

7.3 Metoddiskussion

Vid utformningen av vår metod för datainsamling har vi hämtat inspiration och stöd från flera tidigare forskare, inklusive Alvehus (2019), Bryman (2018), Jörgensen och Phillips (2000) och Svensson (2019). Urvalet av förskolor har utgått från mångkulturella områden eftersom de ansågs ge mest information för studiens syfte. Anledningen till urvalet är utifrån erfarenheter att språk inte synliggjorts på andra förskolor där majoriteten varit barn med svenskan som första språk.

Alvehus (2019) betonar att semistrukturerade intervjuer erbjuder en flexibel forskningsmetod där intervjuaren kan använda en intervjuguide som riktmärke för att styra samtalet. Alvehus (2019) skriver att genom att använda sig av en intervjuguide säkerställer intervjuaren att relevanta ämnen och forskningsfrågor diskuteras under intervjun. Med hjälp av intervjuguiden har intervjuaren större utrymme för följdfrågor som anpassas utifrån intervjuns specifika ämne samt pedagogernas svar, något som understryks av både Bryman (2018) och Alvehus (2019).

Förutom Alvehus (2019) och Bryman (2018) har även Uljens (1989) inkluderas som en referens i metodvalet. Uljens (1989) fokuserar på betydelsen av att skapa en intervjusituation som är gynnsam för deltagarna. Detta kan ske enligt Uljens (1989) genom att vara lyhörd och flexibel där intervjuaren skapar en tillitsfull atmosfär och där deltagarna känner sig bekväma att dela sina uppfattningar och erfarenheter. Genom att kombinera insikter från Alvehus (2019), Bryman (2018) och Uljens (1989) har vi valt att använda semistrukturerade intervjuer som vår metod för datainsamling. Denna metod ger studien möjlighet att få en rik och mångsidig förståelse för deltagarnas uppfattningar och perspektiv inom det valda fenomenet.

Pedagogerna intervjuades både enskilt och i grupper omfattande två till fyra pedagoger. En nackdel med intervjuer i grupp med fyra pedagoger var svårigheten att hålla sig till ämnet och även att transkribera materialet. Det går att argumentera för att den intervjun med flera pedagoger i själva verket utvecklades till en fokusgruppsdiskussion som inte följde det semistrukturerade intervjuformatet. Detta nämns dock inte i studien eftersom det inte var planerat. Därför följdes inte de metoder och riktlinjer som normalt associeras med en fokusgrupp.

Studiens trovärdighet, enligt Nylén (2005) och Dysthe m.fl. (2016), bedöms utifrån presentationen av empirin och författarnas sätt att skriva. Studiens fokus har varit på pedagogernas uppfattningar, beskrivningar samt erfarenheter, och ingen information har ändrats eller tillkommit. Detta tolkas enligt Magne Holme och Krohn Salvang (2012) som trovärdigt, då empirin baseras på pedagogernas egna uppfattningar och därmed kan betraktas som trovärdig. Reliabilitet, enligt Alvehus (2019) och Bryman

(2018) avser att undersökningen och de forskningsresultat som framkommer kan reproduceras, vilket innebär att om samma undersökning genomförs igen bör man nå samma resultat. Om någon skulle replikera vår studie förmodar vi att resultaten skulle skilja sig, eftersom studien bygger på pedagogernas egna uppfattningar samt erfarenheter och eftersom det kan skiljas åt, kan resultat också variera.

7.4 Didaktiska implikationer

Studien kan fungera som en inspirationskälla och ge vägledning för pedagoger inom förskolan som strävar efter att främja barns flerspråkighet. Studien kan bidra till att öka medvetenheten om vikten av att aktivt stödja och uppmärksamma barns språkutveckling i en mångspråkig miljö. Genom att använda studien som en inspirationskälla kan pedagoger få idéer och strategier för hur de kan skapa en inkluderande och respektfull miljö där barns olika språk och kulturella bakgrunder erkänns och värderas. Studien kan bidra till att öppna upp för diskussioner och reflektioner kring hur pedagoger kan anpassa sin undervisning och sina interaktioner för att stödja barns flerspråkiga utveckling på ett effektivt sätt. Genom att ta till sig resultat och slutsatser från studien kan pedagoger utveckla metoder och strategier för att främja barns språkliga färdigheter och identitetsutveckling inom förskolans ram. Det kan innebära att erbjuda flerspråkiga resurser, använda olika språkliga stimulansmetoder, erbjuda möjligheter för barn att använda och utveckla sitt modersmål samt skapa en inkluderande miljö där alla språk och kulturer uppmärksammas och respekteras. Denna forskning kan ge pedagoger kunskap som kan vara användbart i både förskolor och skolor där pedagogerna vill arbeta för att främja en inkluderade och utvecklade språkmiljö.

7.5 Vidare forskning

För framtida forskning skulle det vara av betydelse att utforska hur maktstrukturer och ideologiska dilemman påverkar monokulturella förskolor. Detta innebär att granska och förstå hur olika uppfattningar om makt och ideologier som formar förskolemiljön kan påverkar de strategier som används för att hantera frågor som rör språk och kultur.

Genom en sådan jämförande studie hade nya insikter kring hur maktstrukturer och ideologiska ramar påverkar synen på och hanteringen av mångfald inom dessa olika kontexter kunnat uppmärksammas. Genom att analysera och jämföra strategier, metoder och insatser som används inom monokulturella och mångkulturella förskolor skulle den vidare forskningen kunna belysa effektiva tillvägagångssätt för främjande av flerspråkighet och kulturell medvetenhet i förskolemiljön. En sådan studie skulle vara av betydelse för att informera utbildningspolitik och praktik och bidra till en mer inkluderande och mångsidig förskolemiljö för barn med olika språkliga och kulturella bakgrunder.

Referenser

Allwood, C-M. (2004). Perspektiv på den kvalitativa idétraditionen. I C-M, Allwood (Red.). *Perspektiv på kvalitativ metod.* (S. 9 – 33). Studentlitteratur.

Allwood, C-M. & Eriksson, M-G. (2017) *Grundläggande vetenskapsteori: för psykologi och andra beteendevetenskaper.* (2 Uppl.). Studentlitteratur.

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kavlitativ metod.* (2 Uppl.). Studentlitteratur.

Backman, J. (2016). *Rapporter och uppsatser.* (3 Uppl.). Studentlitteratur.

Bengochea, A., Sembiante, S. & Gort, M. (2017). An Emergent Bilingual Child's Multimodal Choices in Sociodramatic *Play. Journal of Early Childhood Literacy*, 18(1), 38 – 70. https://digitalscholarship.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1033&context=ecs_fac_articles

Burr, V. (2003). *Social constructionism.* (2 Uppl.). Routledge.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder.* (3 Uppl.). Liber.

Cummins, J. (2019). The Emergence of Translanguaging Pedagogy: A Dialogue between Theory and Practice. *Journal of Multilingual Education Research.* https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1310558.pdf

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Lökensgard Hoel, T. (2016). *Skriva för att lära.* (2 Uppl.). Studentlitteratur.

Flynn, E., Hoy, S., Lea, J. & Garcia, M. (2021). Translanguagnig through story: Empowering children to use their full language repertoire. *Journal of Early Childhood Literacy.* Vol. 21 (2) 283 – 309. https://journals-sagepubhttps://journals-sagepub-com.ezproxy.bib.hh.se/doi/epub/10.1177/1468798419838569com.ezproxy.bib.hh.se/doi/epub/10.1177/1468798419838569

Forsell, A. (2018). *Boken om pedagogerna.* (7 Uppl.). Liber.

Hylltenstam, K., Axelsson, M. & Lindberg, I. (2012). *Flerspråkighet - En forskningsöversikt.* Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25ac6/1529480531679/Flerspraakighet_VR_2012.pdf

Ljung Egeland. (2022). Emotionella positioneringar i elevers berättelser om ämnet modersmål. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 1, 61–83. https://doi.org/10.15626/pfs27.01.04

Lunneblad, J. (2020). *Den mångkulturella förskolan: Motsägelser och möjligheter*. (3.3 Uppl.). Studentlitteratur.

Löthgren, A., Lundenmark, P. & Modigh, A. (2008). *Framgång genom språket: Verktyg för språkutvecklande undervisning av andraspråkselever.* Hallgren & Fallgren.

Malmström, M. (2022, 14 februari). Debatt: Låt flerspråkiga elever använda alla sina språk i skolan. *Vi Lärare.* https://www.vilarare.se/amneslararen-svenska-sprak/debatt/debatt-lat-flersprakiga-elever-anvanda-alla-sina-sprak-i-skolan

McClain, Mancilla-Martinez, J., Flores, I., & Buckley, L. (2021). Translanguaging to support emergent bilingual students in English dominant preschools: An explanatory sequential mixed-method study. *Bilingual Research Journal*, 44(2), 158–173. https://doi.org/10.1080/15235882.2021.1963014

Runfors. (2009). Modersmålssvenskar och vi andra: ungas språk och identifikationer i ljuset av nynationalism. *Utbildning Och Demokrati*, 2, 105–126. https://journals.oru.se/uod/article/view/906/895

Sjöberg, M. & Lindgren Eneflo, E. (2019). Man blir lite osäker på om man gör rätt» – En studie om pedagogers arbete med flerspråkighet i förskolan. *Nordisk Barnehageforskning*, 18(1). https://doi.org/10.7577/nbf.3080

Skaremyr, E. (2019). Språkliga gemenskaper och minoritetsspråkiga barn i svensk förskola. Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap, Pedagogiskt arbete,

Karlstads universitet. http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1303596/FULLTEXT02.pdf

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö18*. Skolverket. https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/155396 8116077/pdf4001.pdf

Skolverket. (2022). *Barn och personal i förskolan.* https://www.skolverket.se/download/18.19bb4bb21804be1afb5632/1650964699924/pdf9716.pdf

Svensson, G. (2018). Transspråkande – bakgrund, teorier och praktiknära exempel. Skolverket. https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c779/1619511 438329/translanguaging-transsprakand--gudrun-svensson-20180418.pdf

Uljens, M. (1989). *Fenomenografi – forskning om uppfattningar.* (4 Uppl.). Studentlitteratur.

Wallerstedt, C. (2020). Ett sociokulturellt perpsektiv. I A. Åkerblom, A. Hellman & N. Pramling. (Red.). *Metodolgi: För studier i, om och med förskolan.* (s.41 - 56). Gleerups.

Wedin, Å. (2017). *Språklig mångfald i klassrummet.* Lärarförlaget.

Winther Jörgensen, M. & Phillips, L. (2009). *Diskursanalys som teori och metod.* Studentlitteratur.

Bilaga 1

Missiv till förskollärare

Hej! Vi är två studenter som läser sjätte terminen på förskollärarprogrammet vid Högskolan i Halmstad. Vi ska nu skriva examensarbetet som handlar om skapandet av barns språkliga identitet i förskolan. Vi vill med er hjälp försöka ta reda på hur det kan arbetas med barns språkliga identitet. Av den anledningen skulle vi vilja utföra en semistrukturerad intervju med två eller flera pedagoger i Er förskola för att få en uppfattning kring tillvägagångsättet kring ämnet. Er medverkan kommer förhoppningsvis bidra till ett resultat som främst pedagoger inom förskolan kommer ha stor nytta av men även andra inom så väl skola som andra arbetsplatser. Vi hoppas därmed att ni vill hjälpa oss bygga upp vår studie! För att lägga all fokus på intervjun och inte utelämna någon information vill vi spela in intervjun. Inspelningen kommer endast användas av oss och förvaras på ett säkert sätt. Inspelningen kommer endast att användas i examensarbetet och kommer raderas när examensarbete är godkänd.

Vi tar hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Personuppgifter i intervjun samt förskolans namn och lokalisering kommer att behandlas konfidentiellt. De pedagoger som väljer att delta kommer få information om vad syftet med examensarbetet är. De kommer få signera en samtyckesblankett innan sitt deltagande och som deltagare i studien har de närsomhelst rätt att dra tillbaka sitt samtycke utan att berätta varför.

När examensarbetet blivit godkänd kommer det att publiceras i databasen Diva, där det går att ta del av resultat av studien. Eftersom det krävs tid att analysera intervjuerna önskar vi att vi kunde utföra dessa under v. 16 – 17. Om ni väljer att delta, vilket vi hade uppskattat, önskar vi att ni kontaktar oss snarast kring vilken tid som är passande för Er. Intervjun måste inte ske på plats om ni hellre känner för att ta det digitalt så funkar det även för oss.

Hör gärna av er om ni önskar ytterligare information eller har andra frågor. Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar, Gentiana Bordoniqi, Gentianabo@hotmail.com &

Jasmina Ramizi, jasminam1337@gmail.com Ansvariga handledare:
Per Högstrom, per.hogstrom@hh.se

Rose Marie Kamperin, rosemarie.kamperin@ped.gu.se

Bilaga 2

Samtyckesblankett för att delta i studie om flerspråkighet i förskolan
Syftet med studien är att undersöka vid vilka undervisningstillfällen pedagoger fokuserar på att arbeta med barns språkliga identitet samt försöka ta reda på hur de hur de förhåller sig till arbetet med enspråkiga och flerspråkiga barn.

Genom att skriva under den här samtyckesblanketten godkänner du att dina personuppgifter behandlas inom ramen för uppsatsen/studien som beskrivs ovan. Du kan när som helst dra tillbaka ditt samtycke genom att kontakta någon av kontaktpersonerna nedan. Dina personuppgifter kommer därefter inte längre att bevaras eller behandlas vidare utan annan laglig grund. De personuppgifter som kommer samlas in från dig är ålder, antal verksamma år inom förskolan och vilken utbildning du har. Dina personuppgifter kommer behandlas mellan april 2023 och juni 2023 varefter kommer de att raderas.

Underskrift …….....

Namnförtydligande ……

Ort och datum …….....

Kontaktuppgifter:

Gentiana Bordoniqi, Gentianabo@hotmail.com

Jasmina Ramizi, jasminam1337@gmail.com

Ansvariga handledare:

Per Högstrom, per.hogstrom@hh.se

Rose Marie Kamperin, rosemarie.kamperin@ped.gu.se

Bilaga 3

Intervjufrågor/intervjuguide

(-) * = följdfrågor

1. Hur många barn talar mer än ett språk i er barngrupp? Hur identifierade ni barnens andra språk? (via föräldrar, barnen osv?) *
2. Hur många pedagoger talar mer än ett språk i ert arbetslag? (Använder sig de pedagoger av sitt språk under förskolans vardag?) * Om ja, Var? När? Hur? Om nej, varför inte?
3. Hur går ni tillväga för att skapa en uppfattning om vilka språk som ska synliggöras i er verksamhet? (Hur bygger ni upp arbetet eller hur avgränsar ni det?) *
4. Hur ofta/när arbetar ni med alla barns språk? (På vilket sätt?) *Hur synliggör ni barns alla språk? Utmaning?
5. Vilka fördelar respektive nackdelar tror ni kan uppstå i arbetet med barns alla språk? (Varför? Kan ni ge ett exempel från era tidigare erfarenheter?) *
6. Språklig identitet, är det ett begrepp ni är bekanta med? Om ja, skulle ni kunna ge en definition kring det? Om nej, vad tror ni begreppet betyder? (Har begreppet en betydelse inom förskolans verksamhet?) *
7. I läroplanen står det "Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt". Hur arbetar ni med detta mål? (Hur ser arbetet ut?) *
8. Sedan står det även i läroplanen att "Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer,". Hur arbetar ni med det? (Hur tolkar ni att arbetet ska se ut?) *
9. Har ni någon teoretisk utgångspunkt ni utgår från i arbetet med barns språk? *Hur väljer ni vilken teori som ni ska utgå ifrån?